

Тетяна Грузова

Запоріжжя (Україна)

ВНЕСОК ОЛЕКСАНДРА ОГЛОБЛИНА В РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІОГРАФІЇ

Українська історична наука у ХХІ столітті розвивається та продукує плідні праці на різну тематику. Важливою складовою у виборі професії чи написанні робіт є авторитет, авторитет людини на яку рівняємося, прагнемо бути схожим. Як на мене, таким авторитетним дослідником був Олександр Петрович Оглоблін – історик, архівіст, автор багатьох наукових робіт, які й сьогодні не втрачають популярність і є цінними в науковому доробку.

Широта наукових пошуків О. Оглобліна була розлогою і торкалася майже усіх періодів розвитку України. Як зазначав Л. Винар, цей діапазон наукових пошуків включав у себе не лише дослідження історіографічного характеру, але торкався різних аспектів політичної історії, соціальної, історії церкви та культури.

Плідно працюючи в архівах України (Київ, Харків, Дніпропетровськ) та Росії (Москва, Ленінград), дослідник на основі документів написав ряд праць, присвячених економічній та політичній історії України ХVІІ–ХІХ ст., зокрема «Нариси з історії капіталізму на Україні», «Нариси з історії української фабрики. Кріпацька фабрика». Дослідник прагнув показати історичний розвиток української фабрики від ХVІІІ до ХХ століття, як зароджувалася, та які наслідки за собою несла. Варто відзначити, що дослідник не обмежився лише дослідженням фабрик, він звернув увагу й на історію торгівлі в ХVІІІ – ХІХ ст. – «Транзитний торг України за першої половини ХІХ ст.», «Одеське порто-франко» та ін.

Варто зазначити й про роботи присвячені козацькій добі – «До історії Руїни», «До історії української політичної думки на початку ХVІІІ ст.» (1928), «Мазепа і повстання Петра Іваненка». Олек-

сандр Петрович, досліджуючи період української національної революції середини XVII ст. дотримувався думки, що за Хмельниччини перемогла концепція козацької держави. Добу Мазепи (суперечливої постаті в історіографії) він розглядав як період відродження України. Щодо самого гетьмана, то в історика не виникає сумнівів, що він був воістину українським державцем, який намагався реалізувати другу Хмельниччину. Вчений обґрунтував положення про те, що ідея української козацької держави після ліквідації Гетьманщини не вмерла.

Вже в період еміграції, дослідник не покидає ідею дослідження української історії, яка розвивається в умовах радянщини. Серед наукових праць історика, цікавою та цінною є монографія «Українська історіографія 1917–1956». В праці охарактеризовано наукову діяльність істориків та їх доробок, проаналізовано діяльність історіографічних шкіл та їх внесок. Окрім цього, проаналізовано умови, у яких проходив розвиток новітньої української історіографії. Увагу привертають і такі роботи: «Як большевики руйнували українську історичну науку», «Думки про сучасну українську советську історіографію».

На думку Тадея Яценюка, важливе значення для розвитку української літератури мали й енциклопедичні вподобання О. Оглоблина. У багатотомному виданні «Енциклопедія Українознавства» О. Оглоблин проаналізував діяльність багатьох українських вчених: М. Грушевського, О. Лазаревського, І. Крип'якевича, А. Скальковського та багатьох інших.

Проаналізувавши лише незначну складову наукового доробку історика, можемо впевнитися в його неоціненному вкладі в українську історіографію. Висновки, коментарі дослідника й сьогодні використовуються науковцями для написання праць, більшої аргументації та підтвердження своїх думок.

Список основних джерел та літератури:

1. Винар Л. Наукова творчість Олександра Петровича Оглоблина / Л. Винар // Український історик. – 1970. – №1–3 (25–27).

2. Домбровський О. Олександр Оглоблин і Українське Історичне Товариство / О. Домбровський // Український історик. – 1989. – № 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу – http://chtyvo.org.ua/authors/Dombrovskiy_Oleksandr_/Oleksander_Ohloblyn_i_Ukrainske_Istorychne_Tovarystvo/

3. Омельченко В. Проф. д-р Олександр Оглоблин (життя й діяльність) / В. Омельченко // Український історик. – 1989. – № 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу – http://chtyvo.org.ua/authors/Omelchenko_Vasyl/Prof_d-r_Oleksander_Ohloblyn_zhyttia_i_dialnist/

4. Меморіальний альманах. У 2-х т. – К. : ЄВРОІМІДЖ, 2002. – Т.2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.ukrainians-world.org.ua/peoples/55da19d08db2b2c6/>

5. Яценюк Т. Олександр Оглоблін та розвиток української історичної науки на Заході // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Історичні науки. – 2007. – Вип. 9.